

I

La Denise havia vingut a peu des de l'estació de Saint-Lazare, on, amb els seus dos germans, havia baixat d'un tren que venia de Cherbourg, després de passar la nit en el dur seient d'un vagó de tercera. Tenia en Pèpé agafat de la mà, i en Jean la seguia, tots tres rendits pel viatge, esborronats i perduts, enmig del vast París, amb els ulls enlaire mirant les cases, demanant a cada cruïlla pel carrer de la Michodière, que era on vivia el seu oncle Baudu. Però quan finalment estaven arribant a la plaça Gaillon, la noia es va aturar de cop, sorpresa.

—Oh! —va dir—. Mira això, Jean!

I es van quedar palplantats, apinyats els uns contra els altres, vestits de negre, amb els vestits gastats del dol del seu pare. Ella, escanyolida pels vint anys que tenia, amb aspecte pobre, portava un farcell lleuger; a l'altra banda duia penjat del braç el germanet, de cinc anys; mentre que, darrere l'espatlla, el germà gran, amb els seus setze anys que florien magnífics, estava dret amb els braços penjant a banda i banda.

—Oh! —va continuar després d'un silenci—. Això sí que és una botiga!

Era una botiga de novetats a la cantonada del carrer de la Michodière i el de Neuve-Saint-Augustin, amb els prestatges que brillaven amb notes vives, en l'aire suau d'un pàl·lid dia d'octubre. Van tocar les vuit a l'església de Saint-Roch; a les voreres només

es bellugava el París matiner, els empleats que corrien cap als despatxos i les mestresses de casa que es precipitaven cap a les botigues. Davant de la porta, dos dependents, enfilats en una escala de tisora, estaven acabant de penjar peces de llana, mentre que, en un aparador del carrer Neuve-Saint-Augustin, un altre dependent, agenollat i d'esquena, plegava delicadament una peça de seda blava. La botiga, encara buida de clientes i amb el personal que amb prou feines estava arribant, brunzia a dins com un rusc que es desperta.

—Caram! —va dir en Jean—. Això supera Valognes... La teva no era tan bonica.

La Denise va assentir amb el cap. S'havia passat dos anys treballant a can Cornaille, el primer comerciant de novetats de la ciutat, però aquests magatzems on havia anat a parar bruscament, aquest comerç per a ella enorme, li eixamplava el cor i l'atreia, l'aïllava de tota la resta, presa d'una gran curiositat i emoció. En el pany de paret que donava a la plaça Gaillon, la porta alta, tota de vidre, arribava fins a l'entresol, enmig de tota una complicació d'ornaments, carregats de daurats. Dues figures al·legòriques, dues dones rialleres, amb la pitrera nua i exposada, desenrotllaven l'ensenya: El Paradís de les Dames. Més enllà, els aparadors continuaven, recorrien el carrer de la Michodière i el de Neuve-Saint-Augustin, on ocupaven, a més de l'edifici de la cantonada, quatre edificis més, dos a l'esquerra i dos a la dreta, comprats i remodelats recentment. Des de la seva perspectiva, li semblava que els aparadors de la planta baixa i els vidres de l'entresol, darrere dels quals s'intuïa el tràfec als taulells, s'allargava fins a l'infinit. A dalt, una senyoreta, vestida de seda, feia punta a un llapis, mentre que, a la vora seu, dues més desplegaven uns abrics de vellut.

—El Paradís de les Dames —va llegir en Jean amb el seu riure tendre de bell adolescent que ja havia tingut una aventura amb

una dona a Valognes—. Ho has vist? És ben bonic! Això és el que hauria de fer moure el món!

Però la Denise encara estava absorta, davant de la parada de la portalada central. Allà, al mig de l'aire del carrer, hi havia, sobre la vorera mateix, un devessall de mercaderies a bon preu, la temptació de la porta, les oportunitats que feien aturar les clientes quan passaven. Tot començava des de dalt: peces de llana i de drap, merinos, xeviots i moletons, queien de l'entresol, onejant com banderes, i sobre els seus tons neutres, gris pissarra, blau marí, verd oliva, destacaven els rectangles blancs de les etiquetes. Més avall, emmarcant el lllindar, també hi havia corretges de pell, cintes per guarnir vestits: la cendra fina dels lloms d'esquirol de Sibèria, la neu pura dels ventres de cigne, les pells de conill de les imitacions d'ermini i de marta. A sota de tot, en els prestatges, desbordaven petits articles de capelleria venuts per no res, guants i mitgets de llana fets amb ganxet, capelines, armilles, tota una parada d'hivern, de colors bigarrats, ratllats, amb taques vermelles, com de sang. La Denise va veure un vestit de tartà a quaranta-cinc cèntims, bandes de visó americà a un franc, i mitenes a cinc sous. Tot plegat era com si el magatzem estigués a punt de rebentar i abocar el seu excés al carrer, en un gegantí desembalatge de fira.